

Hodelus

Hodelusene holder til i hodehårene. Ofte klør det mye. Hodelusene suger blod flere ganger om dagen.

Av Dr. Helge Bengtsson

Hodelus er 2 - 3 mm lange og lever i 3 - 4 uker. Eggene er 0,3 - 0,8 mm og har 6 døgns utviklingstid. Larvene er 1 mm lange.

Hodelusen finnes i hodehårene. Mest i nakken og bak ørene hvor de fleste eggene også finnes. Hodelusen må suge blod minst 2 ganger om dagen.

Hodelushunnen legger ca. 80 - 90 egg i løpet av et voksent luseliv på ca. 25 dager. Det er ofte lettere å finne egg enn lus. 1 - 10 lus er det vanlige, men det kan finnes over 100. Eggene er gulhvite og skinnende, og mer tørre, papiraktige og hvite etter at de er klekket. Egg som er drept med kjemiske midler blir litt etter litt mer brune.

Kløen oppstår oftest først etter flere uker eller måneder etter smitte. Kløen kommer som en allergisk reaksjon på spyttet som lusen sprøyter inn i huden når den suger blod.

Lusen forekommer ofte i epidemier (for eksempel skoleklasser). Den smitter lett ved å gå fra hodeplagg og klær som henger på samme knagg i samme garderobe. Den kan også smitte fra person til person som sitter tett ved siden av hverandre. Lus kan også smitte ved lån av hodeplagg, kam og hårbørste. Det er liten risiko for spredning via nakkeputer, møbler mm. Vanlig hårvask fjerner ikke lus eller egg.

Behandlingen er med Prioderm liniment som både ødelegger lus og luseegg. Behandlingen må gjentas etter 8 dager.

Etter inngniding av Prioderm i hodebunnen bør det gå minst 12 timer til neste hårvask. Det normale er å vente med hårvask i 24 timer. Det er en stor fordel å klippe håret kort for å oppnå et godt behandlingsresultat. Noen få prosent får et dårlig resultat med Priodermbehandling på grunn av resistens hos lusen. Da kan man velge et preparat som er til salgs reseptfritt på apotekene i Sverige. Det heter Tenutex og har god effekt mot hodelus. Man kan også bruke Hedrin (Dimetikon) liniment. For at man skal få fjernet alle lus og luseegg er det svært viktig at man følger pakningsvedleggene nøye.

Man kan også fjerne lusene og luseeggene ved hjelp av en lusekam. Det er viktig at håret er fuktet med vann, eller helst vegetabilsk olje, før man bruker lusekammen. Denne gamle gode måten for lusebehandling virker bra hvis man grer systematisk fra den ene siden til den andre hver tredje dag i 3 uker. Denne metoden er best med kort hår, god tid og nøyaktighet. Noe som vi stressede mennesker har problemer med. Men metoden er god nok.

Man kan gjerne kombinere de to metodene:

1. Behandle med liniment.
2. Grundig kamming av håret etter en time.
3. Grundig kamming av håret hver dag i 8 dager.
4. Ny behandling med liniment etter 8 dager.
5. Grundig kamming av håret 2-3 ganger per uke i minst 3 uker.

Det er viktig at alle i gruppen (familien, skoleklassen, barnehagen) blir undersøkt.
Hvis det finnes lus hos flere i gruppen må de behandles samtidig for å unngå at man smitter hverandre etter behandlingen.
Man kan også klippe hårt helt kort for å fjerne lusene.

Lusene kan kun leve på hodeplagg, i sengetøy mm 2 ½ døgn ved stuetemperatur. Derfor behøves ikke rengjøring av klesskap, garderober mm i forbindelse med behandling av hodelus. Tøy som er brukt de siste 1 - 2 døgn vaskes. Et lokale eller hus kan gjøres lusefritt ved at det står ubrukt fra fredag til mandag ved normal stuetemperatur (23 grader). Tørt badstueopphold dreper de fleste lusene. Man kan også legge hodeplagg med mer i fryseren i 3 - 5 timer for å drepe lusene.

Uten "mat" kan hodelus ikke overleve følgende kombinasjoner av tid og temp.:

- 50 grader/10 min (lus), 30 min (egg)
- 30 grader/24 timer (lus)
- 23 grader/55 timer (lus)
- -15 grader/2 timer (lus), 10 timer (egg)

Ta vår test og se hva du vet om hodelus.